

Danas

ITALIJA I SRBIJA

UREDNIK: Miloš Mitrović

PETAK, 13. NOVEMBAR 2009.

Prijateljstvo sa konkretnim rezultatima

Franco Frattini, ministar spoljnih poslova Italije

Vreme je da
Evropska unija
nagradi Srbiju

Strane 2-3

Foto: Beta

Nebojša Divljan, generalni direktor Delta Generali osiguranja

Motivisati državu
da uvede poreske
stimulacije

Strana 5

Đankarlo Miranda, zamenik predsednika Izvršnog odbora banke Inteza

Otporniji na
krizu od drugih

Strana 7

Koliki značaj Italija pridaje Srbiji i odnosima sa njom najbolje govori inicijativa zvaničnog Rima da ustanovi praksu bilateralnih samita sa predstavnicima vlasti u Beogradu. Prvi u nizu samita biće održan danas u italijanskoj prestonici, a domaćin narednog 2010. godine biće Srbija. Italija, prema rečima njenog ambasadora u Srbiji Armanda Varikia, ovakve samite organizuje sa državama poput Velike Britanije, Francuske i Nemačke. Srbija je jedina država na Zapadnom Balkanu koja će održavati ove skupove s Italijom.

Na današnjem samitu biće potpisana Zajednička deklaracija o strateškom partnerstvu dve države, i niz ugovora iz oblasti infrastrukture i saobraćaja, poljoprivrede, energetike, zaštite životne sredine, odbrane, regionalne saradnje i kulture. O značaju samita svedoči i to što će mu prisustvovati značajan deo rukovodstva obe države. Pored šefova

država i vlada Srbije i Italije, u radu skupa učestvovaće ministri najznačajnijih resora.

Italija i Srbija, prema rečima predsednika Srbije Borisa Tadića, imaju izvanredan potencijal za saradnju. Uoči trodnevne posete Italiji koju je započeo juče, Tadić je istakao značaj italijanske podrške Srbiji na političkom i ekonomskom planu i u tehnološkom razvoju o kojem govori i investicija Fijata. Tadić će tokom boravka u Italiji posetiti i Torino gde treba da bude predstavljen novi model koji će Fijat proizvoditi u kragujevačkoj Zastavi.

Došlo je vreme, kako je za ovo izdanje Danasa izjavio ministar spoljnih poslova Italije Franco Frattini, da inače odlična saradnja dve države bude obogaćena strateškom vrednošću partnerstva. Proces integracije Srbije u Evropsku uniju otvara nove mogućnosti za snažniju i širu saradnju Rima i Beograda, reči su Fratinija koji podseća da Italija i Srbija ove

Izvanredan potencijal za saradnju:
Boris Tadić i Đorđo Napolitano juče u rezidenciji italijanskog predsednika u Rimu

godine obeležavaju 130 godina od uspostavljanja diplomatskih odnosa.

O upućenosti Italije i Srbije na saradnju kazuju i podaci prema kojima je izvoz srpskih kompanija na italijansko tržište dostigao 27,6 odsto ukupnog izvoza Srbije na tržište Evropske unije, odnosno 14,7 odsto ukupnog nacionalnog izvoza. U poslednje tri godine, prema analizama PKS, robna razmena je udvostručena, a za poslednjih pet godina povećana je pet puta.

Za očekivati je da će samit u Rimu dati snažan impuls nameri Srbije da do kraja godine podnese kandidaturu za punopravno članstvo u Evropskoj uniji. U toj nameri Srbija uživa veliku podršku Rima, jer, prema rečima ministra Fratinija, Srbija treba što pre da postane deo evropske porodice.

sponzori dodatka

BANCA INTESA

DELTA GENERALI
Osiguranje

Franko Fratini, ministar spoljnih

Vreme je da Evropska unija

Dragan Bisenić

INTERVJU

Prvi samit Italija - Srbija koji će biti održan danas u Rimu poslaće jasnu poruku da Italija želi da Srbija postane članica Evropske unije što pre. Rim ostaje pri stavu da put Srbije ka EU treba ubrzati deblokiranjem Privremenog sporazuma i ratifikovanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju bez daljeg odlaganja - kaže u razgovoru za Danas šef italijanske diplomatije Franko Fratini

● **Srbija i Italija imaju veoma dobru ekonomsku saradnju. Italija je već godinama jedan od vodećih partnera srpskih privrednika. Međutim, Prvi samit Italija - Srbija otvara mogućnosti da se proširi delokrug saradnje. Zašto je Italija predložila održavanje ovog sastanka i šta je njegov mogući ishod? Hoće li ovakav vid komunikacije postati redovan?**

- Italija i Srbija povezane su dugotrajnim prijateljstvom i saradnjom u svim oblastima. To je odnos prijateljstva koji, takode, obuhvata i građane dve države. Ove godine obeležavamo 130 godina od uspostavljanja diplomatskih odnosa između Srbije i Italije. Došlo je vreme da inače odličnu saradnju obogatimo strateškom vrednošću našeg partnerstva. Proces integracije Srbije u Evropsku uniju otvara nove mogućnosti za snažniju i širu saradnju Rima i Beograda.

● **Šta su najvažnije teme o kojima će biti reči na Samitu?**

- Pre svega, utvrdićemo i doneti odgovarajuće odluke, pored ostalog potpisivanjem sporazuma dve vlade. Ti sporazumi osnažice naše strateško partnerstvo u ključnim sektorima kao što su bezbednost, energetika, infrastruktura, saobraćaj, poljoprivreda, zaštita životne sredine, naučna i tehnološka istraživanja. Pažnja će biti posvećena i vojnoj saradnji.

● **Srbija ima velika očekivanja od italijanskih investitora, posebno od kompanije FIAT. Koji je značaj ovog projekta za buduće odnose dve države?**

- Odluka FIAT-a da investira u Srbiji istovremeno je potvrda tradicionalnog partnerstva u oblasti industrije i otvaranje puta za snažnije italijanske investicije u Srbiji. Ulaganje FIAT-a vredno više od 900 miliona evra jasan je znak da Srbija danas ima veliki potencijal da privuče strane investitore. Uveren sam da će mnoge italijanske kompanije slediti primer FIAT-a.

Borba protiv kriminala

● **Srbija i Italija tesno sarađuju u borbi protiv organizovanog kriminala. Italija je destinacija prema kojoj su usmerene mnoge kriminalne aktivnosti. Kakve su šanse da kriminalni kanali budu razbijeni a njihovi učesnici izvedeni pred sud?**

- Borba protiv kriminala ključna je tema ne samo na Zapadnom Balkanu. Suročavamo se sa kriminalnim organizacijama koje su razvile sofisticirani potencijal kojim deluju širom sveta. Od suštinskog je značaja da ojačamo postojeću efikasnu saradnju u bilateralnom partnerstvu. Decembra 2008. Italija i Srbija potpisale su novi sporazum u ovoj oblasti. Zahvaljujući tom sporazumu policijske snage dve države dobile su dodatna sredstva za borbu protiv organizovanog kriminala. To je put kojim treba da se krećemo.

Foto: Beta

> **Con la dichiarazione di Thessaloniki del 2003, L'EU ha espresso una posizione politica che i Balcani occidentali hanno un posto nella famiglia europea. Dobbiamo essere legati a tale posizione e rinnovare gli sforzi per rendere la prospettiva europea ai Balcani occidentali concreta. E' lo spirito del mio piano composto da otto punti.**

● **Napori Srbije da se bliže primakne EU u poslednjih godinu dana nisu urodili plodom. Zašto, prema vašem mišljenju, neke države EU oklevaju?**

- Teškoće u procesu ratifikacije Lisabonskog ugovora svakako su otežale situaciju. Međutim, želim da istaknem da je, po mišljenju Rima, Vla-

ju odlučnost da nastavi ubrzan put ka Evropskoj uniji. Implementacija reformi neophodnih za viznu liberalizaciju bila je potpuno impresivna. Sada je vreme da Evropska unija adekvatno nagradi Srbiju tako što će liberalizovati vizni režim i deblokirati Privremeni sporazum i proces ratifikacije Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

> **Solunskom deklaracijom iz 2003. EU je zauzela politički stav da je Zapadnom Balkanu mesto u evropskoj porodici. Moramo ostati privrženi toj rešenosti i obnoviti napore da evropska perspektiva za Zapadni Balkan postane konkretna. To je duh mog plana za region u osam tačaka**

da Srbije ove godine uradila izuzetno važan posao. Dobrovoljno primenjujući Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju. Beograd je pokazao svo-

● **Podržavate ubrzani ulazak Srbije u EU i predlažete primenu Privremenog sporazuma bez učešća Holandije. Da li je to realno? Da li je realno da Srbija podnese kandidaturu za članstvo dok se Trgovinski sporazum ne primenjuje?**

- Italija će podržati zahtev Srbije da dobije status kandidata za članicu EU u trenutku kada ga bude podnela. To ćemo još jednom podvući i na predstojećem samitu. Lično mogu da potvrdim snažnu rešenost Italije da problemi s kojima se suočavamo budu rešeni, utirući na taj način put Srbije ka EU.

● **Čini se da pozicija čitavog Zapadnog Balkana u Evropskoj uniji nije najbolja. Sve države regiona nailaze na prepreke u svojim naporima da**

INTERVISTA:

Ora e' tempo

Il primo summit Italia - Serbia che si svolgerà' oggi a Roma invierà' un messaggio chiaro - l'Italia desidera vedere la Serbia come membro dell'Unione europea quanto prima possibile. Roma ritiene che il percorso di avvicinamento della Serbia all'EU debba essere piu' veloce, sbloccando l'Accordo transitorio e ratificando l'Accordo di stabilizzazione e adesione senza esitazioni - dice al Danas, il capo della diplomazia Italiana, Franco Frattini.

● **Serbia e Italia hanno una buona collaborazione economica. L'Italia da anni e' uno dei maggiori partner economici. Questo primo summit Italia - Serbia aprirà la possibilita' di ampliare tale cooperazione? Perche' L'Italia ha proposto di organizzare un incontro del genere e che cosa potrebbe essere l'obiettivo reale dell'incontro? Questo tipo di incontro diventerà regolare?**

- Italia e Serbia sono legati da una amicizia durevole oltre ad avere una collaborazione in tutti i campi. E' un rapporto di amicizia che comprende anche i cittadini dei due paesi. Quest'anno celebriamo i 130 anni dal riconoscimento dei rapporti diplomatici fra la Serbia e l'Italia. E' giunta l'ora di arricchire gli ottimi rapporti esistenti con un maggiore valore strategico. Il processo di integrazione della Serbia in EU apre nuove possibilità per una collaborazione piu' forte e piu' ampia fra Roma e Belgrado.

● **Quali sono le questioni piu' importanti di cui si discuterà al summit?**

- Prima di tutto stabiliremo e porteremo avanti alcune decisioni, tra queste verrà firmato una intesa fra i due governi. Tale intesa renderà più forte la partnership strategica in settori chiave come le infrastrutture, l'energia, l'agricoltura, gli

poslova Italije

nagradi Srbiju

se približe integraciji. Kako se, prema vašem mišljenju, unutar EU gleda na ovaj region?

- Naglasio sam taj problem na samitu EU-SAD održanom u Pragu u martu ove godine. Solunskom deklaracijom iz 2003. EU je zauzela politički stav da je Zapadnom Balkanu mesto u evropskoj porodici. Moramo ostati privrženi toj rešenosti i obnoviti napore da evropska perspektiva za Zapadni Balkan postane konkretna. To je duh mog plana za region u osam tačaka. Kada pogledate napredak koji smo postigli poslednjih meseci jasno možete razumeti koliko je važno da nastavimo da budemo odlučni.

● **Španija je u svom programu predsedavanja EU najavila veliku konferenciju posvećenu Zapadnom Balkanu. Šta takva konferencija može da donese?**

- To je jedan od najvažnijih predloga koje sam izložio u Pragu. Deset godina posle Konferencije u Zagrebu vreme je za sveobuhvatni pregled procesa integracije Zapadnog Balkana kako bi smo dali snažni podstrek za prelazak poslednjeg kilometra. Treba da završimo istorijsko proširenje koje smo započeli 2004.

● **Neki grčki zvaničnici najavili su ulazak Srbije u EU 2014. Da li je to realno?**

- Što pre se to dogodi, to bolje!

● **Srbija najavljuje da nikad neće priznati Kosovo. Da li će EU kao uslov za priključenje Srbije postaviti priznavanje?**

- Članstvo u EU ostaje zasnovano na Kriterijumima iz Kopenhagena. Iskreno, ne vidim nijedan razlog da prema Srbiji bude primenjen drugačiji pristup. ■

Dosledni saveznik

Franko Fratini je veoma dosledan saveznik Srbije kada je reč o podršci njenim nastojanjima da postane članica Evropske unije. Nedavno je izjavio da „Holandija ne može blokirati zahtev Srbije za članstvo u EU, jer je to unilateralan potez jedne države“. „To nije isto kao što Holandija radi blokirajući Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju Srbije sa EU. Zahtev za članstvo u EU nije politička, nego tehnička odluka“, rekao je Fratini. U aprilu ove godine Fratini je ocenio da se EU u poslednje vreme „loše ponela prema Srbiji“. Italijanski šef diplomatije tada je istakao da mnogi pogrešno polaze od stanovišta da su sve balkanske države iste. „To nije slučaj. Srbiju, na primer, smo u poslednje vreme veoma loše tretirali. Uz to, postoji mnogo neznanja pojedinih evropskih država o Balkanu. To je na žalost istina“, naveo je Fratini.

Fratini je rođen u Rimu 1957. Diplomirao je pravo 1979, a za državnog tužioca imenovan je 1981. Obavljao je i dužnosti pravobranioca i sudije. Osamdesetih godina prošlog veka bio je pravni savetnik u Ministarstvu finansija Italije, da bi 1990. postao savetnik vice-premijera. Fratini je 1994. i 1995. bio generalni sekretar kabineta premijera Silvana Berlusconi. U to vreme bio je i ministar za državnu upravu i regionalne poslove.

Nakon angažmana u gradskoj vlasti Rima vratio se u Vladu kao ministar za državnu upravu. Za šefa italijanske diplomatije Fratini je prvi put izabran 2002. Na toj dužnosti ostao je do 2004, kada je imenovan za potpredsednika Evropske komisije za pravdu, slobode i bezbednost. Na čelo italijanske diplomatije vratio se maja prošle godine.

Foto: Folnet

Franco Frattini, ministro degli affari esteri della repubblica italiana

per l'Unione Europea di premiare la Serbia

affari interni, la cooperazione per la cultura e l'istruzione nei settori scientifici e tecnici. Parleremo anche di cooperazione militare.

● **Serbia ha grandi aspettative per un intervento da parte degli investitori italiani, soprattutto dalla FIAT. Qual e' l'importanza di questo progetto per i futuri rapporti dei due stati?**

- La decisione della FIAT di investire in Serbia e' la conferma della partnership in campo industriale da una una parte, e di una maggiore apertura per gli investimenti italiani in Serbia dall'altra. L'investimento della FIAT vale piu' di 900 milioni di Euro, ciò vuol dire che la Serbia ha una grande potenzialità per attirare investimenti stranieri. Sono convinto che molte aziende italiane seguiranno l'esempio della FIAT.

● **Gli sforzi della Serbia di avvicinarsi all'EU negli ultimi 12 mesi non hanno avuto successo. Perché, secondo Lei, alcuni paesi dell'EU esitano?**

- La difficoltà nel processo di ratificazione dell'accordo di Lisbona hanno aggravato la situazione. Devo dire che, a parere di Roma, il governo serbo quest'anno ha fatto un lavoro importante. L'accordo di stabilizzazione e adesione viene ben applicato da parte della Serbia, così Belgrado ha dimostrato la propria determinazione nel continuare il percorso di accelerazione verso l'EU. L'implementazione delle riforme necessarie per l'abolizione dei visti e' importante. Sono maturi i tempi affinché la EU premi la Serbia in modo da far abolire i visti oltre a far sbloccare l'Accordo transitorio ed il processo di ratificazione dell'Accordo di stabilizzazione ed adesione.

● **Lei appoggia l'adesione della Serbia all'EU e l'applicazione dell'Accordo transitorio senza la partecipazione dell'Olanda. Le sembra realistico ciò? E' realistico che la Serbia presenti la candidatura per l'adesione prima che sia applicato l'Accordo transitorio?**

- L'Italia appoggerà la richiesta della Serbia di ottenere lo status di candidato come membro dell'EU nel momento in cui verrà presentata. Ciò verrà affermato ulteriormente durante il Summit bilaterale. Personalmente posso confermare la fermezza dell'Italia di risolvere tutti i problemi esistenti, facilitando in tal modo il percorso della Serbia verso l'EU.

● **Sembra che la posizione dei Balcani occidentali agli occhi dell'EU non e' delle**

migliori. Tutti i paesi della regione trovano ostacoli nel loro percorso. Nell'ambito dell'EU come va visto questo punto?

- Ho sollevato tale problema al Summit EU-USA tenutosi a Praga a marzo di quest'anno. Con la dichiarazione di Thessaloniki del 2003, L'EU ha espresso una posizione politica che i Balcani occidentali fanno parte della famiglia europea. Dobbiamo essere legati a tale posizione e rinnovare gli sforzi per rendere la prospettiva europea ai Balcani occidentali concreta. E' questo lo spirito del mio piano predisposto in otto punti. Se si guarda al progresso effettuato negli ultimi 8 mesi, diventa chiaro quanto e' importante continuare con queste decisioni.

● **La Spagna ha annunciato che durante la sua presidenza dell'EU verterà tenuta una conferenza dedicata ai Balcani occidentali. Che cosa può portare tale conferenza?**

- E' una delle piu' importanti cose proposte da me a Praga. Sono trascorsi oramai dieci anni dalla conferenza di Zagabria ed e' giunta l'ora di fare un'ampia analisi delle integrazioni dei Balcani occidentali per dare un forte impulso al percorso dell'ultimo chilometro. Dobbiamo terminare l'ampliamento storico iniziato nel 2004.

● **Alcuni diplomatici greci annunciano l'ingresso della Serbia all'EU nel 2014. E' realistico?**

- Prima vi sarà l'ingresso e meglio sarà per tutti.

Un alleato coerente

Franco Frattini e' un alleato coerente della Serbia appoggiando concretamente gli sforzi che questa sta compiendo per diventare membro dell'EU. Ha detto recentemente: „L'Olanda non può bloccare la richiesta della Serbia di adesione all'EU, perché si tratta di un atto unilaterale di un paese“. „Ciò non e' la stessa cosa come il blocco dell'Accordo di stabilizzazione e adesione della Serbia all'EU. La domanda per l'adesione non e' una decisione politica ma tecnica“, ha detto Frattini.

In aprile di quest'anno disse: „...l'EU si e' comportata male nei confronti della Serbia“. Il capo della diplomazia italiana allora aggiunse che molti partono da un presupposto errato indicando che tutti i paesi balcanici sono eguali „ma questo non e' il caso della Serbia, paese che ha avuto un cattivo trattamento da parte nostra negli ultimi tempi. C'e' poca conoscenza, da parte di alcuni paesi europei, sulla realtà dei paesi balcanici. Questa è la verità“.

Frattini e' nato a Roma nel 1957. Si e' laureato in giurisprudenza nel 1979. Dal 1984 è stato avvocato dello Stato, quindi magistrato del TAR Piemonte. Nel 1986 è stato nominato Consigliere di Stato e Consigliere Giuridico del Ministro del Tesoro. Negli anni 1990 e 1991 ha lavorato come Consigliere Giuridico del Vicepresidente del Consiglio. Segretario generale della presidenza del Consiglio dei ministri durante il governo Berlusconi I, è stato ministro della Funzione pubblica e per il coordinamento dei servizi di informazione e sicurezza. È stato ministro degli Affari regionali nel successivo governo Dini. Dal novembre 1997 all'agosto 2000 è stato Consigliere comunale a Roma. Dal 14 novembre 2002 al 18 novembre 2004 è stato Ministro degli Affari esteri del governo Berlusconi II. Dal novembre 2004 al maggio 2008 Frattini è stato Commissario europeo per la Giustizia, la Libertà e la Sicurezza, oltre che uno dei cinque vicepresidenti della Commissione europea. Dal maggio 2008 Frattini è tornato a ricoprire la carica di Ministro degli Affari esteri del governo Berlusconi

Dragan Bisenić

Boris Tadić razgovarao s predsednikom Italije Đorđom Napolitanom

Jasna podrška Rima za učlanjenje Srbije u EU

Rim - Predsednik Srbije Boris Tadić izjavio je juče u Rimu, posle susreta sa italijanskim predsednikom Đorđom Napolitanom, da je dobio jasnu podršku Italije za učlanjenje Srbije u Evropsku uniju.

Tadić je, u obraćanju novinarima, istakao da je Rim jedan od ključnih partnera Beograda u procesu evropskih integracija.

Predsednik Srbije je izrazio uverenje da će do kraja godine doći do vizne liberalizacije za građane Srbije i primetio da su najzaslužniji za to bivši evropski komesar za pravdu i unutrašnje poslove, a sada šef italijanske diplomatije Franko Frattini i komesar EU za proširenje Oli Ren.

On je naglasio da Italija, i pored toga što je priznala jednostrano proglašenu nezavisnost Kosova, po tom pitanju ima izbalansiran pristup, što pokazuje i odlukom da neće učestvovati u javnoj raspravi pred Međunarodnim sudom pravde. Prema Tadićevim rečima, glavne teme razgovora s Napolitanom bile su bilateralni odnosi, investicije italijanskih kompanija u

Foto: Beta

Za viznu liberalizaciju ključna podrška Italije: Đorđe Napolitano i Boris Tadić

U Vatikanu sa blagoslovom SPC

Sveti arhijerejski sinod Srpske pravoslavne crkve primio je juče u radnu posetu ministra spoljnih poslova Srbije Vuka Jeremića i savetnike predsednika Republike Mladana Đorđevića i Damijana Krnjevića, saopštila je Informativna služba SPC. U saopštenju se ističe da je „ministar Jeremić zatražio i dobio blagoslov Svetog sinoda uoči predstojeće posete predsednika Srbije Borisa Tadića i članova Vlade Srbije Italiji i Vatikanu“, a „tim povodom analiziran je i pozitivno ocenjen kvalitet odnosa između Crkve i države, kao i međusobni odnos Crkva i verskih zajednica u Srbiji“.

R. D.

srpsku ekonomiju i industriju i integraciju Zapadnog Balkan u EU.

Napolitano je Tadića primio u palati Kvirinale, a sastanku je prisustvovao i italijanski ministar za evropsku politiku Andrea Ronki, objavljeno je na zvaničnom sajtu predsednika Italije. *Tanjug, Beta*

Mladen Dinkić, ministar ekonomije i regionalnog razvoja

„Zastava“ je uspeh u vreme najoštrije krize

Dragan Bisenić

INTERVJU

Od Samita Italija - Srbija očekujemo dalje unapređenje inače vrlo dobrih bilateralnih odnosa u političkom i u ekonomskom pogledu. Sporazumi koji će biti potpisani dovoljno govore u prilog tome i predstavljaju dobru osnovu za dalje poboljšanje saradnje naših zemalja, nova ulaganja italijanskih kompanija u srpsku privredu i pomoć Italije evropskim integracijama Zapadnog Balkana - kaže za Danas Mladen Dinkić, ministar ekonomije i regionalnog razvoja. **• Italija je jedan od vodećih partnera Srbije u spoljnotrgovinskoj razmeni. Može li razmena da se unapredi i uveća?**

- Konkretno, ekonomske odnose Srbije i Italije karakteriše dugogodišnja i intenzivna privredna saradnja i konstantan rast i napredovanje. Italija je jedan od najznačajnijih spoljnotrgovinskih partnera Srbije. U okviru ukupne robne razmene Srbije sa svetom u 2008. Italija je zauzela treće mesto, dok je u okviru razmene Srbije sa EU, Italija na drugom mestu i po vrednosti ostvarenog izvoza i uvoza. Sa blizu 800 miliona evra vrednosti investicija, Italija je među prvih pet investitora u Srbiji, dok u Srbiji posluje oko 200 italijanskih firmi koje zapošljavaju približno 18.000 radnika.

• Najveća očekivanja dolaze od ulaganja Fijata u Kragujevcu. Kakvo je sada stanje i u kojoj fazi je ta investicija?

- U godini najoštrije krize u automobilske industriji posao koji smo u Zastavi pokrenuli zajedno sa Fijatom, odnosno pokretanje proizvodnje kragujevačkog „punta“ sa benzinskim, dizel i motorom na gas, omogućilo je prodaju više od 15.000

vozila u ovoj godini. Značajno su poboljšani uslovi rada kroz adaptiranje delova proizvodnih pogona, unapređenje samog procesa proizvodnje kroz prenošenje znanja od strane Fijata. To za Zastavu znači zaradu više od 10 miliona evra, bonus u visini jedne mesečne zarade za zaposlene koji su bili angažovani na proizvodnji „punta“, a bitno je istaći da će država ove godine samo od prodaje 15.000 „punta“ kroz program „Staro za novo“, prihodovati oko 16 miliona evra od PDV. Što se tiče realizacije investicija u punom obimu, očekujemo na osnovu informacija koje smo dobili od italijanskih kolega, da će biznis plan biti završen u narednih nekoliko nedelja, nakon čega će uslediti potpisivanje Aneksa ugovora i početak investiranja u novu fabriku i novu opremu, odnosno sve aktivnosti koje je potrebno uraditi za lansiranje novog modela u kragujevačkoj Zastavi.

• Šta Srbija može da ponudi italijanskim ulagačima?

- Što se tiče povoljnosti za italijanske, kao i druge strane investitore, Vlada Srbije nudi podsticaje za investicije i otvaranje novih radnih mesta. Tako je Uredbom o privlačenju direktnih stranih investicija iz 2006. omogućeno da nove grinfild investicije država pomogne u iznosu od 2.000 do 10.000 evra po novom radnom mestu. U 2008. ova Uredba je dopunjena, tako da se za investicije veće od 200 miliona evra i koje upošljavaju preko 1.000 radnika omogućava da država direktno pomogne projekat u iznosu od 25 odsto investicije. Konkretno, ako imamo investitora koji je spreman da uloži 200 miliona evra i uposli više od 1.000 radnika, država je spremna da odobri pomoć od 25 miliona evra. Tako smo uspeali da privučemo Fijat. Ne treba zaboraviti bitnu činjenicu, a to je da se sa dolaskom Fijata ostvaruje dodatni efekat, jer će i mala

i srednja preduzeća, kao i Fijatovi komponentasi lokalizovati proizvodnju u blizini Fijata. Zanimljiv je podatak da se u auto-industriji sa otvaranjem jednog radnog mesta, pokreće još četiri dodatna. Pozicija Srbije kao mesta za ulaganje je potpuno jedinstvena i atraktivna za strane firme, jer je jedina zemlja koja ima sporazume o slobodnoj trgovini sa Rusijom, Belorusijom, zemljama CEFTA, a od sledeće godine i sa Turskom. Takođe, zapo-

- Osim konkretnih pogodnosti koje RS nudi svim investitorima, pa tako i italijanskim, Srbiju od formiranja nove Vlade karakteriše politička stabilnost. Investitori kao i strane međunarodne institucije jednoglasne su u oceni da je naš bankarski sektor izuzetno stabilan i da je značajno doprineo ublažavanju efekata svetske ekonomske krize. U prilog činjenici da Srbija ulaže velike napore da unapredi opštu klimu kako za postojeće tako i za

Foto: FoNet

U Srbiji posluje oko 200 italijanskih firmi: Mladen Dinkić

čelo se i sa strukturnim reformama, odnosno sa promenom poreske politike. Naime, poreski sistem naše zemlje je jedan od najatraktivnijih u regionu. Stopa poreza na dobit iznosi 10 odsto i do skora je bila najniža u Evropi, takođe za velike grinfild investicije postoji desetogodišnje poresko oslobođenje, zatim olakšice za angažovanje novih radnika, kao i kredit do 80 odsto investicije u osnovna sredstva, kao i ubrzana amortizacija.

• Opšta klima, pravna sigurnost i politička i finansijska stabilnost neki su od važnih faktora koji opredeljuju ulagače. Šta u tom smislu Srbija može da ponudi italijanskim ulagačima?

potencijalne, govori i iniciranje procesa giljotine propisa, odnosno sveobuhvatne reforme propisa. Ona podrazumeva izmenu ili eliminaciju velikog broja nepotrebnih propisa, kao i stvaranje njihove elektronske baze, ali i uvođenje jednošalterskog principa, takozvani „one stop shop“, u svim institucijama i na svim nivoima što će skratiti procedure i olakšati poslovanje privredi i privući veći obim stranih investicija. Sveobuhvatna reforma propisa, koja je u međunarodnoj praksi poznata pod nazivom „giljotina“, sprovedena je kako u razvijenim zemljama, tako i u zemljama u tranziciji. U Srbiji bi trebalo da bude okončana u 2010. godini. ■

Nebojša Divljan, generalni direktor Delta Đenerali osiguranja

Motivisati državu da uvede poreske stimulacije

Aleksandar Milošević

INTERVJU

Sektor osiguranja u Srbiji nije pogođen svetskom ekonomskom krizom onako kako su pogođene recimo nekretnine ili automobilska industrija. To se vidi i iz toga da će na kraju ove godine rast premije u dinarima biti oko nule. Određeni rast u 2009. godini ostvaren je kod obaveznog osiguranja automobila, što još jednom potvrđuje da je ovaj deo tržišta po obimu prilično stabilan. Kada se u obzir uzme dinarska korekcija cena i naše povećanje tržišnog udela, Delta Đenerali je zabeležio rast od dvadesetak procenata u ovom segmentu - kaže u razgovoru za Danas Nebojša Divljan, generalni direktor Delta Đenerali

sredstva za razvoj, naročito preko dugoročnih državnih obveznica u koje su ulagale osiguravajuće kuće. Mi upravo to predlažemo u Srbiji. Hoćemo da većemo poreske stimulacije za premiju, koju bismo uložili u dugoročne vrednosne papire, kojih još nema, ali bi država trebalo da ih lansirati i da na taj način finansira dugoročne infrastrukturne projekte. Država nema neograničeni pristup inostranom kapitalu, a ima mnogo sektora koje treba razviti, tako da bismo mi tu dali dodatni zamah razvoju nacionalne ekonomije, prikupljajući domaća sredstva, od kojih deo uopšte nije u optaciju, već se nalazi u slamaricama.

• Koliko sredstava bi se moglo prikupiti na taj način?

- Ako bi zahvaljujući ovoj stimulaciji za pet godina dostigli da 20 odsto zaposlenih ulaže

Tržište velikog potencijala

• Koliko je sektor osiguranja u Srbiji razvijen u odnosu na region?

- Ne stojimo sjajno. Premija osiguranja u Srbiji je ispod 600 miliona evra. Izdvajamo oko 1,9 odsto BDP-a na premije osiguranja, što je na donjoj lestvici onoga koliko bi zemlja našeg stepena razvijenosti trebalo da izdvaja za osiguranje. Ono gde jako zaostajemo su životna osiguranja, jer smo sa devet do 10 evra po glavi stanovnika izrazito ispod Rumunije i Bugarske, koje su nam najbližnje, pa je čak manje i od Bosne i Hercegovine, koja je manje razvijena od Srbije. Tu je glavni problem kasniji početak u Srbiji, pošto su okolne države počele da razvijaju tržište osiguranja još tokom devedesetih godina, a mi deset godina kasnije. Tako naše tržište možemo da okarakterišemo kao skromno, ali kao tržište velikog potencijala, jer će rast dohotka po stanovniku doneti verovatan rast premije. Ali to ne dolazi samo od sebe. Korelacija između rasta primanja i izdvajanja za osiguranje dolazi i zbog inoviranja zakonodavnog okvira koji stimuliše razvoj ovog sektora.

osiguranja. Prema njegovim rečima, činjenica da će ukupna premija svih osiguranja stagnirati ove godine, zapravo znači njen realni pad, kada se uračuna slabljenje kursa domaće valute u 2009. godini. Uz to, kriza je, kako kaže, uticala i da opadnu nove prodaje u životnom, ali i u kasko osiguranju, pošto je došlo do ogromnog smanjenja prodaje novih vozila.

• Ako je ovu godinu obeležila stagnacija, kako vidite narednu?

- U 2010. očekujem blagi oporavak, recimo, rast oko pet odsto.

• A što se tiče dugoročnog razvoja?

- Po učešću ukupne premije osiguranja u bruto domaćem proizvodu, Srbija je trenutno nešto ispod nivoa na kojem bi trebalo da bude, uzevši u obzir ekonomski razvoj zemlje. To je pre svega zbog slabog tržišta životnog osiguranja, kod kojeg je trenutno zastoj. Ali dugoročno posmatrano, od 2011. do 2014. godine, životno i zdravstveno osiguranje treba da budu dva najbrže razvijajuća sektora. Ostala osiguranja neće imati spektakularan rast.

• Tu je osnovno pitanje kako motivisati građane da ulažu u dugoročne proizvode, poput životnog osiguranja?

- Mi smo trenutno u kampanji motivisanja države da uvede poreske stimulacije za životna osiguranja, ne da bi pomogla nama, već da bi pomogla građanima i sebi. Čitava istorija životnih osiguranja govori da se ona ne razvijaju bez poreskih stimulacija. Zašto su se ozbiljne zemlje zapadne Evrope, poput Italije, Francuske ili Španije razvijale od šezdesetih do devedesetih godina uz takve institute? Zato što su poreskim olakšicama stimulisale građane na životno osiguranje kao najdugoročniji oblik štednje, koji može trajati i po 25 godina. Zatim je država direktno ili indirektno koristila ta

godišnju premiju u visini jedne neto zarade, dakle nešto više od 300 evra, mi bismo samo za pet godina prikupili oko milijardu evra. Milijarda evra je već nešto što za ovu državu nije mali iznos, pri čemu računici nije nerealna, jer u slično razvijenim zemljama veći procenat stanovništva ima polisu životnog osiguranja. Strani investitori, kao što je Đenerali ili kao što su strane banke, imaju mnogo uticaja na to da se vraća poverenje građana u dugoročne oblike štednje.

• U kojoj meri bi država mogla da pomogne ovakvom razvoju izmenom regulative?

- Poreske olakšice smo već pomenuli, ali imamo i sugestije u vezi zapošljavanja u prodaji osiguranja. Po sadašnjim pravilima, čak i početnik u prodaji osiguranja mora da ima položen ispit i da bude stalno zaposlen. A prodaja osiguranja je takva da od 10 osoba koje počnu time da se bave, samo jedna ili dve trajno ostanu u toj profesiji. Zato je kompanijama teško

> Čitava istorija životnih osiguranja govori da se ona ne razvijaju bez poreskih stimulacija. Zašto su se ozbiljne zemlje zapadne Evrope, poput Italije, Francuske ili Španije, razvijale od šezdesetih do devedesetih godina uz takve institute? Zato što su poreskim olakšicama stimulisale građane na životno osiguranje kao najdugoročniji oblik štednje, koji može trajati i po 25 godina

da od prvog dana ulažu novac u zapošljavanje desetoro ljudi, od kojih će samo jedan ili dvoje postati profesionalci koji ostvaruju rezultate. Bilo bi jako dobro kada bi država omogućila da barem u početku prodavci osiguranja imaju honorarni status i da budu plaćani po učinku, pri čemu su i osiguravajuće kuće veoma zainteresovane da daju stalno zaposlenje onima koji se pokažu kao uspešni. Treća stvar koju bi

trebalo učiniti je da napravimo malu civilizacijsku promenu u sferi obaveznih osiguranja. Trenutno je samo osiguranje automobila, pravo obavezno osiguranje, mada postoje i neka obavezna osiguranja od profesionalne odgovornosti. A, kakav je naš mentalitet? Država je ponudila poljoprivrednicima da učestvuje u troškovima premije osiguranja njihovih useva sa 40 odsto i opet su rezultati relativno skromni. A kada im sutra grad uništi useve, oni će traktorima zakrčiti saobraćaj i tražiti da im država pomogne. U zavisnosti od podložnosti prirodnim nepogodama, u nekim zemljama je uvedeno obavezno osiguranje od zemljotresa, kao u Turskoj, a na drugim mestima od poplava. Mislim da bi osiguranje od katastrofe trebalo uvesti i u Srbiji. Setimo se samo slučaja Jaše Tomića, kada su ljudi tražili pomoć države, a kuću od 100 kvadrata, vrednu 50.000 evra, mogli su da korektno osiguraju za samo 50 evra, što je jedan promil njene vrednosti. Treba proširiti i spisak obaveznih osiguranja od odgovornosti. Već sada postoji ponuda ovih osiguranja, ali tražnja nije preterano velika i neće porasti dokle god neko ne izgubi imovinu u sudskom procesu zbog profesionalnih propusta. ■

Transfer tehnologije i znanja

• Sa vama su razgovarali neki od renomiranih italijanskih proizvođača odeće i obuće koji su nameurali da otvore svoje pogone u Srbiji. U kojim sektorima bi Srbija još mogla da bude atraktivna za italijanske proizvođače?

- Atraktivni sektori za nove italijanske investicije su energetika (izgradnja kapaciteta za obnovljive izvore energije), infrastrukturni projekti, mašinska industrija, industrija proizvodnje ambalaže kao i drvno prerađivački sektor. Takođe, svoj interes italijanske kompanije mogu da pronadu i u saradnji sa srpskim preduzećima u oblasti transfera tehnologije i prenosa znanja. Naročito je značajno povezivanje malih i srednjih preduzeća iz Italije i Srbije s obzirom na to da ova preduzeća po svom broju i značaju prevladaju u Italiji. Italijani imaju veliko iskustvo koje bi mogli da prenesu u Srbiju u izgradnji industrijskih zona, tehnoloških i multimodalnih proizvodno-transportno-logističkih centara.

www.bancaintesaabeograd.com ☎ call center: 011 310 88 88

OTKRIJTE BUDUĆNOST ZASNOVANU NA POVERENJU. OTKRIJTE INTESA UNO ŠTEDNJU.

Čvrste veze se zasnivaju na poverenju. Zato Vam nudimo Intesa Uno, štednju sa direktnom garancijom Intesa Sanpaolo, jedne od najvećih međunarodnih bankarskih grupacija sa više od 19 miliona klijenata u više od 40 zemalja. INTESA UNO, najbolji način da opravdamo Vaše poverenje. Upoznajte jedinstvenu ponudu u našim ekspoziturama.

BANCA INTESA
Mislimo unapred sa Vama.

članica INTESA SANPAOLO

Đankarlo Miranda, zamenik predsednika Izvršnog odbora banke Inteza

Otporniji na krizu od drugih

Aleksandar Milošević

INTERVJU

Intesa Sanpaolo je do sada investirala gotovo dve milijarde evra u Srbiji, a tokom čitavog perioda trajanja krize naša matična grupacija nam je bez prekida obezbeđivala finansijska sredstva, omogućivši nam da nastavimo sa nesmetanim kreditiranjem naših klijenata. Zahvaljujući tome u poslednjih godinu i po dana zapravo smo konsolidovali našu vodeću poziciju na srpskom tržištu - kaže u intervjuu za Danas Đankarlo Miranda, zamenik predsednika Izvršnog odbora banke Inteza. Kao ključne faktore uspeha u Srbiji Miranda ističe dve okolnosti: to što je banka usmerena na servisiranje klijenata, što kako primećuje, zvuči kao fraza, ali se u praksi pokazalo kao istinito, ali i to što je Inteza deo jedne velike i snažne međunarodne grupacije koja kontinuirano podržava svoj srpski ogranak.

● **Stavljate veliki akcenat na to da je Inteza deo međunarodne grupe, koja može da joj pruži podršku. Da li je razlog tome pad poverenja u banke u Srbiji?**

- Mislim da je bitno naglasiti da je srpski bankarski sektor sačinjen od različitih banaka, među kojima postoje snažne banke koje imaju kapacitet da bez obzira na sveopštu krizu likvidnosti odgovore na potrebe i zaštite interese svojih klijenata. Te banke su u krizi napravile dodatni iskorak u odnosu na konkurenciju, između ostalog i zato što se njima upravlja na drugačiji način, što su i klijenti umeli da prepoznaju.

● **Kada je prošle godine došlo do krize poverenja u bankarski sektor, sa štednih računa u Srbiji povučeno je skoro milijardu evra depozita. Da li se taj novac sada vraća u banke?**

- Poverenje građana se lako gubi, ali ga je veoma teško ponovo zadobiti i to se ne može dogoditi u jednom skoku. Ako je trebalo dva meseca da se poverenje poljulja, sada je potrebno mnogo više vremena da ga u celosti povratimo. Svedoci smo da se poverenje u pojedine banke sada uveliko vraća, prevashodno one koje su demonstrirale stabilnost i pouzdanost tokom krize, te koje su u vreme kada je došlo do njene erupcije, pokazale da su u svakom trenutku u stanju da isplate depozite. Verujem da će se poverenje vraćati postepeno, ali da će biti još snažnije nego što je to bio slučaj ranije.

● **Da li je danas lakše doći do sredstava iz inostranstva nego pre godinu dana?**

- Poverenje naše matične grupe u naše poslovanje u Srbiji nikada nije bilo narušeno, tako da što se nas tiče, ni danas, a ni u prethodnom periodu nije nam bilo teško da dođemo do sredstava. Prošle godine u ovo vreme, sve banke u Srbiji, pa i naša, zabeležile su značajan odliv depozita fizičkih lica. Naša matična banka nam je odmah obezbedila dodatna sredstva i omogućila nam da premostimo taj jaz, dokazujući svoju veru u dugoročnu perspektivu Srbije. Ova kriza je pokazala da je i naša banka, ali i celokupna srpska ekonomija nešto otporniji nego što je to slučaj u drugim zemljama, tako da danas imamo punu podršku iz Italije.

● **Kolika je trenutno kreditna tražnja stanovništva?**

- Građani se još uvek suočavaju sa posledicama krize koja se odrazila na njihovu kupovnu moć, a istovremeno pojačala sveukupnu neizvesnost u pogledu ekonomske budućnosti, tako da je tražnja za kreditima očekivano smanjena, naročito u delu stambenog kreditiranja. Kako je građevinska

➤ **Razvoj ekonomije u Srbiji treba posmatrati kroz veliki potencijal koji ova zemlja poseduje u oblasti industrijske proizvodnje, imajući u vidu mogućnosti korišćenja neophodne infrastrukture u vidu kapitala i ljudskog potencijala, ali relativno nisku cenu rada. Da bi se zemlja razvijala na zdravim osnovama neophodan je stabilan realni sektor, naročito proizvođačka industrija. Ove potencijale srpskog tržišta smo imali u vidu i u trenutku kada smo odlučili da uđemo na srpsko tržište**

industrija zamajac za oporavak čitave ekonomije, mislim da će u narednim mesecima biti neophodna podrška državne, kako bi, da tako kažem, lokomotiva izvela voz iz stanice. Podrška građevinskom sektoru bi pomogla povećanju investicija, što je ključna reč za drugi deo sledeće godine. Mi danas vrlo aktivno učestvujemo u programu subvencionisanih kredita, a spremni smo da podržimo projekte stambene izgradnje.

● **Šta je sa već odobrenim zajmovima, da li raste broj nenaplativih kredita i kašnjenja u otplati?**

- Generalno da. Ipak, prema podacima Narodne banke, banka Inteza ima bolje pokazatelje u odnosu na prosek bankarskog sektora, što je rezultat našeg opredeljenja da

budemo oprezniji u određenim aspektima poslovanja. Primera radi, naši hipotekarni krediti beleže najviši stepen uredne otplate u odnosu na ostale plasmane, što najbolje potvrđuje podatak da smo samo u nekoliko slučajeva bili prinuđeni da aktiviramo hipoteku kod stambenih kredita. Pored toga, mi generalno imamo veoma pozitivna iskustva u Srbiji kada je reč o stepenu naplate kredita. Moje opažanje je da građani Srbije, bez obzira na visinu primanja, imaju visoku sklonost ka urednom servisiranju svojih finansijskih obaveza. O tome sam nekoliko puta razgovarao sa mojim kolegama iz inostranstva, a to sam pomenio u razgovoru sa guvernerom Narodne banke Srbije, gospodinom Jelašićem.

To je veoma dobra tendencija, koju bi

Sva dobit refinansirana

● **Šta banka preduzima na polju socijalne odgovornosti?**

- Mislim da je naš najveći doprinos to što do sada nismo povlačili profit iz Srbije, već smo svu dobit refinansirali. Mi sebe smatramo srpskom bankom sa italijanskim kapitalom. To što smo ovde sigurno da doprinosi bržem dolasku ostalih italijanskih investitora, pa su tako prvo došle osiguravajuće kuće, a sada ulazi i proizvođačka industrija. To je dobra vest za državu, ali i za nas. Uz to, mi nastojimo da snažno promovisemo stil rasta zasnovan na održivim rezultatima koji proizilaze iz ostvarenog zadovoljstva klijenata, iz osećanja pripadnosti svih naših zaposlenih, a uz brizljivo osluškivanje potreba lokalne zajednice u kojoj poslujemo. Svoju posvećenost društvenoj zajednici demonstrirali smo razvojem programa ne-profitnog mikrofinansiranja u cilju samozapošljavanja i razvoja preduzetništva ali i kontinuiranim učešćem u humanitarnim akcijama i podržavanjem projekata iz oblasti kulture, umetnosti i sporta.

trebalo ohrabrivati jer nam omogućuje da nastavimo sa ulaganjem u Srbiju.

● **Kako vidite razvoj bankarskog tržišta u Srbiji i ekonomije generalno?**

- Razvoj ekonomije u Srbiji treba posmatrati kroz veliki potencijal koji ova zemlja poseduje u oblasti industrijske proizvodnje imajući u vidu mogućnosti korišćenja neophodne infrastrukture u vidu kapitala i ljudskog potencijala ali relativno nisku cenu rada. Da bi se zemlja razvijala na zdravim osnovama neophodan je stabilan realni sektor i to naročito proizvođačka industrija. Ove potencijale srpskog tržišta smo imali u vidu i u trenutku kada smo odlučili da uđemo na srpsko tržište.

● **Da li to znači da ćete ubuduće više pažnje posvetiti projektnom finansiranju?**

- Da. Voleli bismo da dode do intenzivnijeg razvoja projekata i investicija, pošto u ovom periodu nakon krize ulaganja korporativnog sektora ne rastu dovoljno brzo. Spremniji smo da finansiramo kvalitetne dugoročne projekte, naročito u proizvođačkoj industriji i u izgradnji nekretnina.

● **Na primer, Fijatovo ulaganje u Kragujevcu?**

- Fijata je jedna velika priča o uspehu. Naša matična banka je pružila finansijsku podršku Fijatu pre nekoliko godina kada je to bilo od ključnog značaja za njegov razvoj. Ne želim da kažem da smo mi jedini zaslužni za povratak Fijata, ali smo doprineli tome da se obnovi njegov rast. Tako da smo više nego spremni da ih podržimo i u Srbiji.

● **Tu su i velike investicije koje se očekuju iz Rusije, naročito u energetskom sektoru. Da li ćete učestvovati i u tim projektima?**

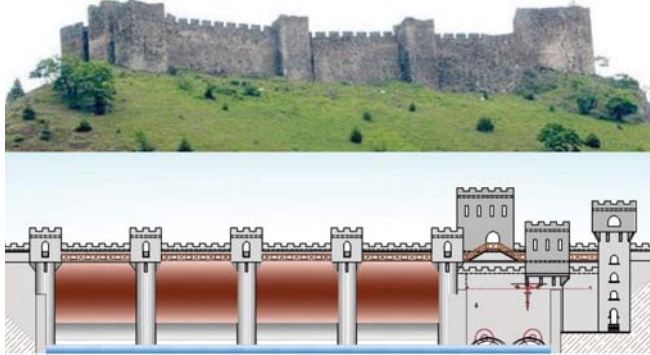
- Mi to već radimo. To nije toliko zastupljeno u medijima, ali mi veoma snažno podržavamo energetski sektor. Bilo bi neshvatljivo da velika banka u ovakvoj zemlji ne podrži jedan od stubova ekonomije, a bez energije nema ekonomije.

● **U vezi s tim je zanimljiv i najavljeni dolazak Gazprom banke, koja će učestvovati u ruskim investicijama, naročito Južnom toku. Kako gledate na takvu konkurenciju?**

- Tek treba da vidimo šta će oni da urade. Nemam nikakve posebne informacije o tome, osim da su zainteresovani za infrastrukturu i energetiku. Budući da su ova sektora veoma značajna za Srbiju, mislim da je dolazak konkurencije u osnovi dobar. Na ovom tržištu ima mesta za sve, a od konkurencije koristi će imati i država.

Историјска димензија и архитектонско и амбијентално уклапање у окружење

Објекти хидроелектрана могу бити архитектонски и амбијентално уклопљени у окружење водећи рачуна о историјској димензији овог простора, јер је долина Ибра била кичма средњевековне Србије. У доба Немањинџа, долина Ибра је била политички центар државе, где су се одвијали сви битни догађаји који су имали прворазредни значај у свим сферама (религиозним, културним, уметничким, архитектонским...). Дуж обала Ибра је распоређен велики број манастира, градова и фортификационих објеката средњевековне Србије.

Утицај изградње хидроелектрана на развој спорта и туризма

Акваторије, које ће формирати хидроелектране на Ибру, биће доста стабилне, са мало променљивим нивоима, тако да имају све услове да постану атрактивно излетиште грађана, посебно у летњим месецима, када се могу користити за купање и рекреацију на води. У зонама акваторија се могу формирати излетишни центри, са свим пратећим садржајима (угоститељски објекти, бунгалови са преноћиштима, итд.). Постојаће могућности да се интензивно развију спортови на мирним водама, али и да се досадашње активности на води („Весели спус“, спортови на дивљим водама) задрже у режиму који ће бити прихватљив за све заинтересоване стране.

Утицај изградње хидроелектрана на привреду и становништво ибарске долине

Хидроелектране на Ибру су развојни пројекат, који треба да активира расположиве водне ресурсе Ибра на том потезу, у крају који је доста пасиван, стварајући иницијалне услове за економски развој, посебно у домену развоја терцијарних делатности.

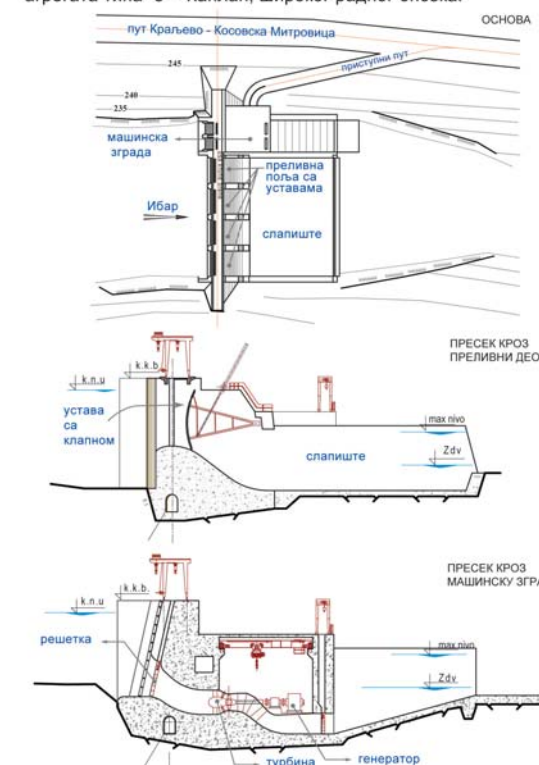
У фази изградње локална грађевинска оператива ће бити ангажована, као и пратеће индустрије грађевинског материјала, метална индустрија, прехранбена и сл.

У фази експлоатације: отвориће се одређен број радних места на хидроелектранама; створиће се могућност да се на тим локацијама формирају атрактивни излетишно-рекреативни центри, где би се такође могао отворити одређен број радних места у терцијарним делатностима.

Општинама ће припасти део тзв. ресурсне ренте, која се добија од накнада за коришћење вода.

Техничко решење

Предложено је решење са бетонском преливном гравитационом браном. Прелив је опремљен са регулационим сегментним уставима са клапнама. Машинска зграда хидроелектране је позирана у боку тела бране уз постојећи магистрални пут. У њој су смештена два агрегата типа „s“ - Каплан, широког радног опсега.

Утицај изградње хидроелектрана на саобраћај

Потпуно је очувана функционалност магистралних комуникација, како у току изградње тако и у фази експлоатације. Поједине бране хидроелектрана се могу пројектовати и са саобраћајном наменом, као комуникације које олакшавају приступ културно-историјским споменицима или своским насељима.

Утицај изградње хидроелектрана на природно окружење

Хидроелектране су проточне, без промена водних режима Ибра, али ће бити предвиђене и мере потпуног обезбеђивања гарантованих еколошких протока, тако да неће бити било каквих неповољних ефеката на низводне водене и приобалне биосистеме. Пројекат хидроелектрана на Ибру по својим перформансама и положају нема утицаја на постојеће извориште водоснабдевања Краљева у Жичком пољу и Коњареву.

Сарадња Србије и Италије у развоју енергетике

У складу са обострано израженим интересом за развој стратешке сарадње у енергетском сектору, Република Србија и Република Италија су закључиле 9. марта 2009. године Протокол о сарадњи, у којем су ЈП „Електропривреда Србије“ и предузеће SECI Energia S.p.A. из Италије номиновани су као стратешки партнери за реализацију пројеката за производњу електричне енергије.

ЈП „Електропривреда Србије“ и предузеће SECI Energia S.p.A. из Италије потписали су Прелиминарни споразум о сарадњи у електроенергетском сектору, који садржи и пројекат коришћења хидроенергетског потенцијала слива реке Ибар као један од предмета сарадње.

Институт „Јарослав Черни“ и пројекат ХЕ на Ибру

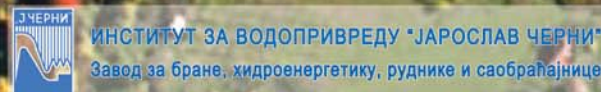
ЈП „Електропривреда Србије“ и предузеће SECI Energia S.p.A. из Италије поверили су анализу изводљивости и израду пројекта хидроелектрана на Ибру Институту за водопривреду „Јарослав Черни“, као институцији од државног значаја, задуженој за припрему стратешких докумената у области вода (између осталог, Институт је аутор Водопривредне оснoва Републике Србије), као и других докумената који имају са циљем оптимално и интегрално управљање водама уз хармонизацију интереса свих присутних корисника на сливу.

О Ибру

Река Ибар је један од највећих неискоришћених хидропотенцијала у Србији, због чега је пројекат хидроелектрана на Ибру посебно актуелан данас, када су потребе за енергијом из обновљивих извора веома изражене.

Укупна дужина тока: 276 km.
Површина слива: 8059 km².
Просечни вишегодишњи протицај на ушћу: 63 m³/s.

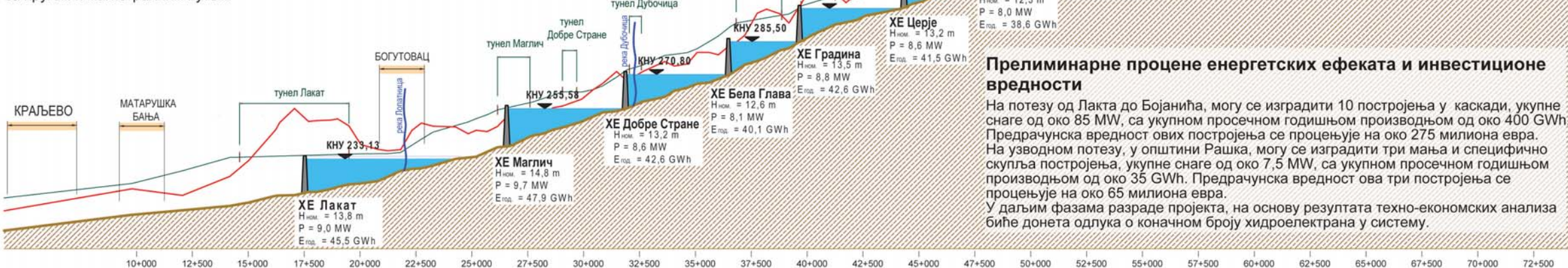

ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ИБРУ

Концепција пројекта хидроелектрана на Ибру

Концепција искоришћења хидроенергетског потенцијала реке Ибра, на делу тока између Краљева и Рашке, заснива се на изградњи већег броја проточних хидроелектрана са малим падом, уклопљених у ограничења која су дефинисана постојећим саобраћајницама (железничка пруга и магистрални пут, веома значајне комуникације које повезују северно Косово и централну Србију) и насељеним местима (Ушће и др.).

Пројекат се потпуно уклапа у планско решења дефинисана Просторним планом Републике Србије, који на том делу Ибра, предвиђа изградњу више мањих хидроелектрана. На исти начин је тај потез третирала и Водопривредна основа Србије, која за Ибар предвиђа континуирану каскаду малих хидроелектрана, које нису у колизији са пругом и магистралним путем.

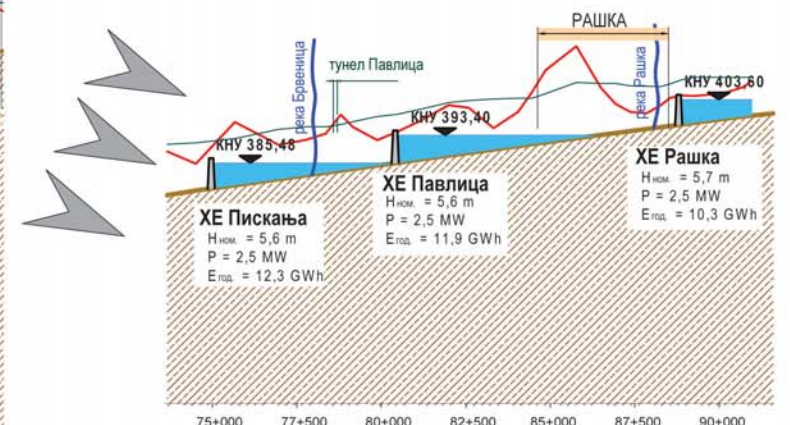
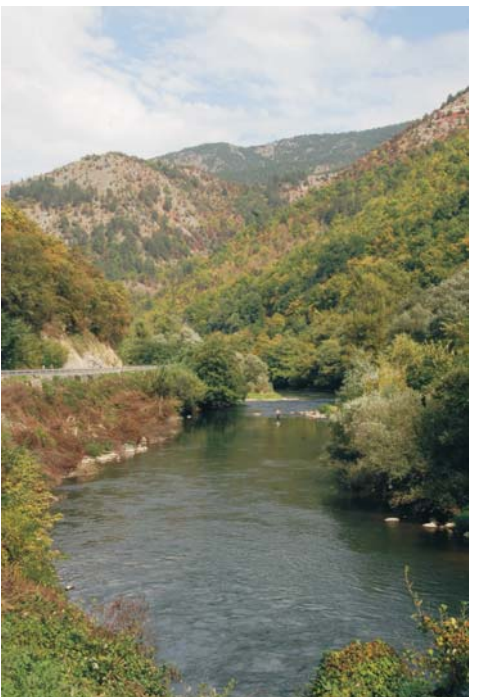
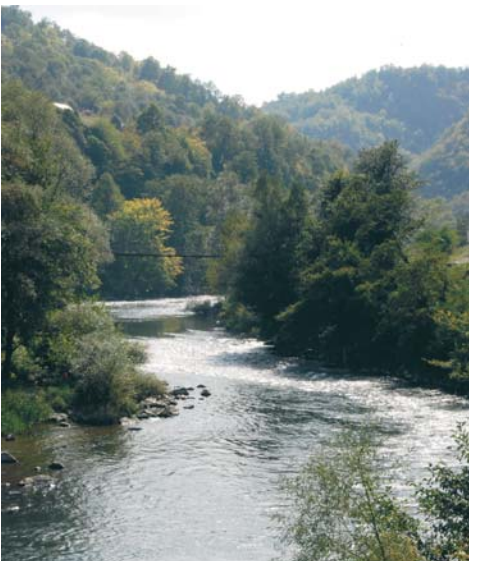
Прелиминарне процене енергетских ефеката и инвестиционе вредности

На потезу од Лакта до Бојанића, могу се изградити 10 постројења у каскади, укупне снаге од око 85 MW, са укупном просечном годишњом производњом од око 400 GWh. Предрачунска вредност ових постројења се процењује на око 275 милиона евра. На узводном потезу, у општини Рашка, могу се изградити три мања и специфично скупља постројења, укупне снаге од око 7,5 MW, са укупном просечном годишњом производњом од око 35 GWh. Предрачунска вредност ова три постројења се процењује на око 65 милиона евра.

У даљим фазама разраде пројекта, на основу резултата техно-економских анализа биће донета одлука о коначном броју хидроелектрана у систему.

СПОРАЗУМ О САРАДЊИ

Председник SECI Energia Гаetano Макафери и генерални директор ЈП Електропривреда Србије Драгомир Марковић потписали су прелиминарни споразум о сарадњи у електроенергетском сектору, у Београду 8. јуна 2009.

ЛЕГЕНДА

- акумулација
- насељено место
- брана са хидроелектраном
- линија пута
- линија приге
- линија терена
- земља
- река

Izvoz srpskih proizvoda na italijansko tržište dostigao 14,7 odsto ukupnog izvoza Italija je prvorazredni partner Srbije

Srbiju i Italiju vezuju komplementarnost privrednih struktura, tradicionalni poslovni odnosi i prirodno-geografska upućenost, navedeno je u analizi koju je Privredna komora Srbije objavila prošlog meseca. Saradnju je, kako se ističe, u ranijem periodu karakterisala uravnoteženost robne razmene, značajni ugovori iz oblasti zajedničkih ulaganja i proizvodnih kooperacija, kao i zavidan nivo saradnje u oblasti bankarsko-finansijskih, saobraćajnih i turističkih usluga.

Italija je prvorazredni privredni partner Srbije, zaključuju u PKS.

Trgovinska razmena

Robnu razmenu između Srbije i Italije karakteriše nekoliko kurioziteta. Italija je u poslednjih 20 godina uvek bila na jednom od prva dva mesta kada je u pitanju plasman srpskih roba. Izvoz na italijansko tržište je dostigao 27,6 odsto ukupnog izvoza Srbije na tržište EU, odnosno 14,7 odsto našeg ukupnog izvoza. Po uravnoteženosti robnih tokova Italija je ispred rezultata koje Srbija ima sa drugim EU partnerima i Evropskom unijom u celini. U poslednje tri godine robna razmena je udvostručena, a za poslednjih pet godina povećana je pet puta.

Svetska ekonomska kriza odrazila se na robne tokove. U proteklom polugodišnjem periodu, prema podacima PKS, prvi put posle deset godina dolazi do pada spoljnotrgovinske razmene sa Italijom, i to za 38 odsto, što je i zajednička karakteristika robne razmene Srbije sa EU, kao i ukupnih spoljnotrgovinskih tokova sa svetom u istom periodu. Međutim i pored toga Italija je zadržala značajno mesto među ino-partnerima Srbije sa oko 10 odsto učešća u ukupnoj spoljnotrgovinskoj razmeni.

U strukturi izvoza na italijansko tržište dominiraju doradni poslovi u industriji odeće i obuće, obojeni metali (bakarne cevi i aluminijum u raznim prerađama), proizvodi crne metalurgije (hladno valjane trake), proizvodi drvne industrije (rezana grada, kompenzati, elementi i furnir), poljoprivredno-prehrambeni proizvodi (pečurke, šećer, rezanci šećerne repe, voće i povrće sveže i smrznuto), spoljne gume, sirove goveđe kože (vet-blu), polietilen, magnezijum...

U toku 2008. godine Srbija je najviše uvozila sirovine i repmaterijal za industriju obuće i odeće (doradni poslovi za italijanske partnere), mašine za pakovanje i plastičarsku industriju, nove i polovne putničke automobile i kamione, belu tehniku, nameštaj i delove, bešavne cevi, konditorske proizvode, hartiju i karton, mermer i granit... Isti trend nastavljen je u tekućoj godini.

Ako se uporede robne strukture u izvozu i uvozu, može se zaključiti da gro plasmana roba

Saradnja u energetici

Ministar rudarstva i energetike Srbije Petar Škundrić i ministar za ekonomski razvoj Italije Klaudio Skajola potpisali su marta ove godine u Beogradu protokol o saradnji u oblasti energetike. Protokolom je definisana saradnja Srbije i Italije u oblasti obnovljivih izvora energije, hidroenergetike, saradnja operatera prenosnih sistema električne energije kao i saradnja na realizaciji projekta Panevropski naftovod (PEOP).

na italijansko tržište čine sirovine i njihove primarne prerade, a sa uvozne strane je značajno učešće proizvoda široke potrošnje, što je i karakteristika ukupnih robnih tokova Srbije sa svetom, navedeno je u dokumentu.

Industrijska i finansijska saradnja

Industrijska saradnja sa Italijom, i pored toga što je po vrednosti međusobnih kontraisporka daleko ispod realizacije po osnovu robne razmene (sa rekordnim procentom učešća od najviše 14 odsto - 90-ih godina, u ukupnim spoljnotrgovinskim

tokovima sa Italijom), predstavljala je sektor saradnje u kome su realizovani tradicionalno značajni ugovori (automobilska industrija, poljoprivredna mehanizacija, procesna oprema za prehrambenu industriju...).

Najnovije partnerstvo sa Fijatom u proizvodnji biće snažan zamajac i za buduće kooperantske odnose između srpskih i italijanskih firmi u oblasti proizvodnje komponenti, ističu u PKS.

Kod bankarsko-finasijske saradnje veoma je značajno prisustvo četiri italijanske banke na domaćem bankarskom tržištu (Inteza, Unikredito, Findomestik i San Paolo). Ove

brzomontažne pregradne zidove. Italijani su uložili u proizvodnju šećera (SFIR iz Vičence je postao većinski vlasnik fabrika šećera u Senti i Novoj Crnji), kao i u oblasti farmaceutske industrije - proizvodnja ambalaže za lekove (Zanini - Hemofarm). Hemofarm je takođe sa italijanskom firmom Bertele uložio u fabriku plastike u Vršcu. Italijanski partneri su pokazali velik interes za ulaganja u drvno-prerađivačkom sektoru (Kaza Italija za otvaranje fabrike nameštaja u Slobodnoj zoni Bačka Palanka). Takođe, u nedavno privatizovanom drvnom kombinatu „Crni Vrh“ italijanski vlasnik je pokrenuo novu proizvodnju, dok u Leskovcu počinje gradnja fabrike „sendvič - panela“. Poznati italijanski proizvođač pločaste iverice Fantoni iz Udina kupio je krajem 2006. Špi Ivanjicu (planirana ulaganja 30 miliona evra radi dostizanja proizvodnje od 300.000 kubnih metara pločastih materijala).

Proizvodnja obuće je veoma interesantan potencijalni sektor za saradnju, o čemu svedoči uspešna saradnja naših firmi Laki Lajn (Čačak), Solid (Subotica), Milateks (Šimanovci) i Kulksa fabrika obuće Aska sa partnerima iz Italije - Filante, Lorekanti, Olimp, Dan Pietro, podseća se

Foto: FoNet

Italija na konkretan način podržava ulazak Srbije u Evropsku uniju: Vuk Jeremić i Franko Fratini u Rimu, septembar 2009.

banke su objedinile postojeće domaće banke putem preuzimanja akcija, za razliku od drugih stranih banaka u Srbiji koje su svoje pravo rada stekle kroz kupovinu licenci. U oblasti osiguranja Asikuracioni Đenerali je preuzeo Delta Osiguranje i Fondaria DDOR Novi Sad.

U dosadašnjem toku privatizacije po novom Zakonu, italijanska firma - Bitumen Adide je kupila površinsku eksploataciju kamena (Kijevo - Straževica), a Pijero Zanela Zlatibor Mermer. Firma Franko Kaporale iz Peskare je sa Gemaxom iz Beograda krenula u izgradnju fabrike za proizvodnju obloga za fasade od kamena.

U oblasti građevinskog materijala angažovala se i firma Alkalinea, koja je sa Građevinarom iz Kraljeva podigla pogon za

u dokumentu PKS. Slične inicijative postoje i u oblasti tekstilne industrije: Fibest je postao vlasnik firme ATEKS, Beograd, Golden Lejdi je izgradio fabriku ženskih čarapa u Valjevu, a Dale Karbonare je uložio u predionicu štofare u Paraćinu. Diana iz Sremske Mitrovice i Fruška Gora iz Rume godinama uspešno obavljaju doradne poslove za renomirane italijanske firme: Gući, Prada i Max Mara. Takođe, u sektoru tekstilne industrije italijanska kompanija Manifatture settentrionali izgrađuje u Vrbasu pogon za proizvodnju konfekcije visoke mode dok je u Zaječaru počela proizvodnja pidžama i veša za italijansko tržište. Firms Pompea i Fulgar su investirale 25,5 miliona dolara u opštini Zrenjanin (proizvodnja ženskih čarapa i prediva na bazi

Foto: Beta

Srbija i Italija su prirodno upućeni na saradnju: Boris Tadić i Silvio Berlusconi u Rimu, mart 2005.

veštačkih vlakana), a Golden Lejdi takođe u nov pogon za proizvodnju čarapa u Šapcu.

Metaloprerađivački kompleks takođe beleži uspešne primere saradnje: Pometon iz Venecije je formirao zajedničko preduzeće sa Borskom Topionicom za proširenje kapaciteta proizvodnje bakarnog praha. Zastava automobili isporučuju zupčanike po nalogu Usko iz Modene. Milan Blagojević iz Smedereva stalno razvija proizvodnu saradnju u oblasti bele tehnike i malih kućnih aparata sa Kandijem i Đirmijem. Perspektivnim se može smatrati i saradnja dva renomirana proizvođača guma Trajal i Marangoni. Komunalne usluge su takođe sektor komparativnih prednosti za italijanske firme, što potvrđuje uspešno

povezivanje Fast Parka sa Parking Servisom (montažni parkinzi), projekat italijanske vlade za čišćenje životne sredine Pančeva i separacija i baliranje smeća u Novom Sadu.

Kreditne linije

Kada je reč o industrijskim kooperacijama, zapaža se njihova uska koncentrisanost na mali broj sektora (saobraćajna sredstva, poljoprivredna mehanizacija, aparati za domaćinstvo) što u pojedinim slučajevima može biti odraz inventivnosti da se postojeća saradnja proširuje i obogaćuje novim sadržajima, ali generalno gledajući, nameće se zaključak da nisu na odgovarajući način

Robna razmena sa Italijom

u milionima dolara

Godina	izvoz	uvoz	Robna razmena
1991.	662,0	591,0	1.253,0
1996.	180,6	434,6	615,2
1997.	272,3	482,1	754,4
1998.	310,8	507,8	818,6
1999.	157,3	332,9	490,2
2000.	222,6	389,8	612,4
2001.	311,6	500,4	812,0
2002.	330,3 (2)*	652,7 (3)*	983,0
2003.	347,7 (2)*	727,2 (3)*	1.074,9
2004.	447,7 (2)*	1.039,3 (3)*	1.486,7
2005.	656,5 (2)*	908,8 (3)*	1.565,3
2006.	926,0 (1)*	1.099,6 (3)*	2.025,6
2007.	1.093,0 (1)*	1.777,4 (3)*	2.870,4
2008.	1.128,4 (4) *	2.184,4 (3)*	3.312,9
2008./8	811,489	1.540,852	2.352,341
2009./8	496,727 (4) *	971,479 (3) *	1.468,206

(*) mesto Italije među spoljnotrgovinskim partnerima Srbije u izvozu i uvozu u periodu 1991 - 2009/8. godini.

Izvor: Privredna komora Srbije

Podrška antikriznim merama

Srpski ministar ekonomije i regionalnog razvoja Mladen Dinkić rekao je prošlog meseca posle razgovora sa predsednikom kompanije Banka Inteza Sanpaolo Koradom Paserom da je ta kompanija podržala program mera srpske vlade za ublažavanje posledica svetske ekonomske krize. On je tada istakao da makroekonomski pokazatelji govore da je Srbija uspešla da održi makroekonomsku stabilnost i u uslovima krize.

Pasera je naglasio dobre rezultate koje je Banka Inteza postigla kao vodeća banka u Srbiji, čime je pokazala svoju snagu i stabilnost i u vreme ekonomske krize, nastavljajući sa aktivnostima kreditiranja i pružajući podršku klijentima kada je to najviše potrebno. Predstavnici Banke Inteza potvrdili su privrženost srpskom tržištu i naveli da su spremni da, uz pomoć italijanske vlade, učestvuju u finansiranju projekata u oblasti autoindustrije, poljoprivrede i velikih infrastrukturnih projekata.

Svetska ekonomska kriza odrazila se na robne tokove.

U proteklom polugodišnjem periodu, prema podacima Privredne komore Srbije, prvi put posle deset godina dolazi do pada spoljnotrgovinske razmene sa Italijom, i to za 38 odsto, što je i zajednička karakteristika robne razmene Srbije sa Evropskom unijom, kao i ukupnih spoljnotrgovinskih tokova sa svetom u istom periodu. Međutim, i pored toga, Italija je zadržala značajno mesto među ino-partnerima Srbije sa oko 10 odsto učešća u ukupnoj spoljnotrgovinskoj razmeni

TADIĆ: Samit je prilika za otvaranje dijaloga

Predsednik Srbije Boris Tadić kazao je da očekuje da će predstojeći samit Italija - Srbija u Rimu biti prilika za otvaranje dijaloga o strateškoj saradnji u oblasti komunikacija, mašinske industrije, energetike i saradnje regiona.

- Na svim tim poljima Italija i Srbija imaju izvanredan potencijal za saradnju zbog čega predstojećoj poseti pridajemo ogromnu važnost - rekao je Tadić u intervjuu agenciji Ansa uoči posete Rimu.

On je istakao značaj koji za Srbiju ima podrška Italije na političkom i ekonomskom planu i u tehnološkom razvoju, a posebno na planu evropske integracije.

- Želim da zahvalim ministru spoljnih poslova Franku Fratiniju i italijanskoj vladi i državi za suštinsku podršku evropskoj integraciji Srbije - rekao je Tadić i izrazio nadu da će italijanski parlament biti prvi koji će ratifikovati Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju EU sa Srbijom, nakon odmrzavanja.

Govoreći o prisustvu Fijata u Srbiji, Tadić je rekao da nova ulaganja torinske kompanije mogu pozitivno uticati na tehnološki razvoj Srbije. Tadić je rekao da su za Srbiju važni „iskustvo i uspešnost Italije“ u poslovanju malih i srednjih preduzeća. Kada je reč o energetskoj saradnji, on je podsetio da je sa ruskim predsednikom Dmitrijem Medvedevim razgovarao o projektu Južni tok koji bi trebalo da omogući snabdevanje Italije ruskim gasom preko Balkana.

Učesnici na samitu

Italija:

- predsednik Vlade Silvio Berlusconi
- šef države Đorđo Napolitano
- predsednik Donjeg doma Parlamenta Đanfranko Fini
- resorni ministri

Srbija:

- predsednik Republike Boris Tadić
- predsednik Vlade Mirko Cvetković
- zamenik predsednika Vlade i ministar unutrašnjih poslova Ivica Dačić
- potpredsednik Vlade i ministar ekonomije i regionalnog razvoja Mladen Dinkić
- ministar spoljnih poslova Vuk Jeremić

- ministar odbrane Dragan Šutanovac
- ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Saša Dragin
- ministar rudarstva i energetike Petar Škundrić
- ministar za infrastrukturu Milutin Mrkonjić
- ministar trgovine i usluga Slobodan Milošević
- ministar životne sredine i prostornog planiranja Oliver Đulić

NAŠ FIAT.GAS NA GAS!

NOVI FIAT PUNTO CLASSIC NA GAS - UŠTEDITE 35%

Fiat Punto Classic sa fabrički ugrađenom TNG instalacijom ima iste performanse, snagu motora i obrtni momenat kao i njegova benzinska verzija. Razlika je jedino u potrošnji. Već na prvom rezer-voaru štedite i razliku u ceni rate, dok je kamata svega 4,5%.

Fabrički ugrađena TNG instalacija, koja je uračunata u cenu, garantuje kvalitet i maksimalnu bez-bednost uz nadzor italijanskih stručnjaka.

Uživajte u našem novom nacionalnom vozilu svetske klase i slobodno dodajte gas - na gas!

Prodajno – servisna mreža: ZP AD SOMBOR, Filipa Kljajića bb, 25000 Sombor, Tel. (025) 420 388 • DELTA AUTOMOTO, Omladinskih brigada 33a, 11070 Novi Beograd, Tel. (011) 2010 968 • AK VOŽDOVAC AD, Vojvode Stepe 318, 11000 Beograd, Tel. (011) 247 3932 • ZP BEOGRAD, Miđe Kovačevića 6, 11000 Beograd, Tel. (011) 329 0430 • ZP ARENA MOTORS, Lepenički bulevar 33, 34000 Kragujevac, Tel. (034) 502 010 • NIŠAUTO, Bulevar Nikole Tesle bb, 18000 Niš, Tel. (018) 575 080 • AUTOGARANT, Ibarski put bb, 32212 Preljina-Čačak, Tel. (032) 381 500 • STOJANOV, Veliki Rit 27d, 21000 Novi Sad, Tel. (021) 6311 411 • MSD TRADE, Braće Joksća 201, 11500 Obrenovac, Tel: (011) 8726 624

Razvoj Zastave i domaće automobilske industrije neraskidivo vezani za italijanski FIAT

Poluvekovna saradnja krunisana formiranjem zajedničke kompanije

Zoran Radovanović

Korektno političke odnose nekadašnje jugoslovenske zajednice i Srbije u okviru nje, sa Italijom, decenijama posle Drugog svetskog rata, pratila je i značajna ekonomsko saradnja dveju zemalja. Svojevrsni simbol te ekonomske saradnje dveju zemalja činilo je i čini partnerstvo dveju automobilskih kompanija - italijanskog Fijata i jugoslovenske (srpske) Zastave, koje je započeto sredinom 50-ih godina prošlog veka i, uz kraće prekinde i u različitim oblicima saradnje traje i dan danas.

Italijanski Fijat i Vlada Srbije potpisali su, podsetimo, u septembru prošle godine ugovor o formiranju zajedničke kompanije Fijat automobili Srbija, sa sedištem u Kragujevcu, odnosno u Zastavi. Ta nova kompanija, u kojoj je Fijat, sa 67 odsto kapitala većinski vlasnik, zvanično je registrovana sredinom oktobra 2008. a praktično će, prema oficijelnim najavama, početi da funkcioniše polovinom narednog meseca, kada će Fijat, na osnovu uplate dela osnivačkog kapitala od 100 miliona evra u novu firmu, definitivno preuzeti imovinu i objekte Zastavine Fabrike automobila. To spajanje proizvodno-poslovno-kadrovskih i drugih potencijala Fijata i Zastave pod „kapom“ kompanije Fijat automobili Srbija, prema mišljenju većine šumadinaca, kruna je poluvekovne saradnje Fijata i Zastave.

Podsetimo, otuda, da su prvi kontakti Zastave i Fijata uspostavljeni davne 1954. godine, kada je ondašnje rukovodstvo kragujevačke fabrike, uz saglasnost jugoslovenskog državnog i partijskog vrha, raspisalo konkurs za kupovinu licence za proizvodnju putničkih vozila. Zastava je, inače, krajem 40-ih i 50-ih godina 20. veka, usled izmeštanja proizvodnje topova i drugih artiljerijskih oruđa iz Kragujevca u Bosnu (mahom u Travnik), uzrokovanog Rezolucijom Informbira, ostala bez proizvodnog programa, a oko 5.000 šumadijskih radnika bez posla. Tih godina u Zastavu je na mesto generalnog direktora doveden mladi inženjer Prvoslav Raković koji je, uz punu podršku istaknutog komunističkog rukovodioca Mijalka Todorovića Plavog, inicirao ideju da bi besposleni kragujevački radnici, koji su već imali neka iskustva u montaži američkih džipova i kamiona, mogli da budu upošljeni u proizvodnji putničkih vozila.

Mada je proizvodnja i prodaja automobila u

ondašnjoj Jugoslaviji, u delu tadašnjeg komunističkog establišmenta zvučala kao ideološka jeres najgore vrste, inicijativa o proizvodnji putničkih vozila u Kragujevcu, pod uslovom da bude jugoslovenski koncipirana, dobila je punu podršku tamo gde treba, od J. B. Tita, naravno, i kragujevački radnici su, na referendumu, održanom 1953. godine, jednodušno podržali inicijativu za proizvodnju „limuzina“ u pogonima opustele „Crvene zastave“, odnosno Vojno-tehničkog zavoda, kako se fabrika zvala pre rata. Naredne 1954. konkursna komisija je, među ponudama više inostranih firmi, odlučila da licencu za proizvodnju automobila kupi od italijanskog Fijata. Prvi automobili, po Fijatovoj licenci, ovde su, u starim pogonima nekadašnjeg Vojnotehničkog zavoda, proizvedeni 1955. godine. Te 1955. u Kragujevcu je proizvedeno oko 1.000 vozila „fijat 750“, to jest popularnih „fića“. Sa Zastavinih

proizvodnih i montažnih traka, od tada, pa do 1985. sišlo je blizu milion „fića“.

Rukovodstvo Zastave, na čelu sa Prvoslavom Rakovićem shvatilo je ubrzo potom da im je za ozbiljniju proizvodnju automobila potrebna nova, za tu namenu izgrađena fabrika. U zemlji, međutim, nije bilo ni para, a ni dovoljno razumevanja za gradnju fabrike automobila u krugu Zastave. Raković se, opet uz podršku nekolicine najuticajnijih državnih, partijskih i vojnih funkcionera SFRJ, ponovo setio Fijata, od kojeg je krajem 50-ih zatražio kredit za izgradnju nove (sadašnje) Fabrike automobila u Kragujevcu. Pregovori o tom kreditu između rukovodstva Zastave i menadžmenta Fijata trajali su, u Torinu i Rimu, gotovo danonoćno svih 40 dana.

Završeni su odlukom Fijata da izgradnju Fabrike automobila u Kragujevcu podrži kreditom od 30 miliona dolara. U to vreme, jugoslovenska

■ ■ ■ Svi Zastavini modeli, počev od „fiće nacionalne“, preko „tristača“, „stojadina“, „zastave 128“ i „juga“ i drugih, osim delimično „floride“, izrađivani su na platformi Fijatovih automobila. Jedino donekle autentično Zastavino vozilo, „florida“, koje je na tržištu SAD trebalo da zameni „juga“, opet je osvajano i razvijano uz pomoć Fijatovih stručnjaka

Nova kompanija, u kojoj je Fijat sa 67 odsto kapitala većinski vlasnik, zvanično je registrovana sredinom oktobra 2008. a praktično će, prema oficijelnim najavama, početi da funkcioniše polovinom narednog meseca, kada će Fijat, na osnovu uplate dela osnivačkog kapitala od 100 miliona evra u novu firmu, definitivno preuzeti imovinu i objekte Zastavine Fabrike automobila

država je od međunarodnih finansijskih ustanova tražila godišnji kredit od 25 miliona dolara.

Fijat je i na druge načine pomagao izgradnju Zastavine Fabrike automobila. Legendarni Prvoslav Raković svedočio je da je ta fabrika izgrađena po nacrtima italijanskih stručnjaka, koji su pratili i tok njene gradnje. „Fabrika automobila u Kragujevcu, početkom 70. godina prošloga veka, kad je završena druga faza njene gradnje, bila je najmodernija Fijatova firma“, tvrdio je Raković sve do svoje smrti.

U toj i takvoj Zastavi, automobili koji su, od sredine 50-ih godina 20. veka do kraja prošle godine (kad je definitivno ugašen Zastavin proizvodni program), silazili sa njenih proizvodnih linija i montažnih traka, bili su svojevrsne kopije Fijatovih modela. Svi Zastavini modeli, počev od „fiće nacionalne“, preko „tristača“, „stojadina“, „zastave 128“ i „juga“ i drugih, osim delimično „floride“, izrađivani su na platformi Fijatovih automobila. Jedino donekle autentično Zastavino vozilo, „florida“, koje je na američkom tržištu trebalo da zameni „juga“, opet je osvajano i razvijano uz pomoć Fijatovih stručnjaka. Razvoj Zastave i kompletne domaće automobilske industrije neraskidivo je bio vezan za Fijat sve do početka devedesetih kad je, zbog sankcija međunarodne zajednice prema Miloševićovoj SR Jugoslaviji i Srbiji, Fijat odustao od formiranja zajedničke kompanije sa Zastavom, i odmah potom prekinuo saradnju sa kragujevačkom fabrikom.

Fijat se u Kragujevcu ponovo pojavio u početku 2008., kad je nadležnima u Vladi Srbije i poslovodstvu Zastave dao ponudu za preuzimanje ovdašnje Fabrike automobila „koja se ne odbija“. Pre toga za Zastavu su se interesovale mnoge inostrane kompanije, počev od Renoa i Pežoa, preko južnokorejskog Hjundajja, indijske Tata motor, austrijsko - kanadske Magne Štajer i pojedinih kineskih fabrika, do Folksvagena i drugih. Za sve to vreme, bolji poznavaoi razvoja Zastave i domaće auto-industrije tvrdili su da Fijat, na kraju, neće dozvoliti da mu bilo koja kompanija preotme fabriku, iza čijeg je razvoja stajao decenijama. Fijat je, ponovno, u oktobru prošle godine, sa Vladom Srbije formirao zajedničku kompaniju koja će, polovinom narednog meseca, definitivno preuzeti Zastavu, i u kojoj će se, prema zvaničnim planovima, godišnje proizvoditi oko 300.000 Fijatovih automobila, namenjenih svetskim tržištima. ■

Ljubiša Radenković, generalni direktor Fabrike šećera Senta

Kompanija zauzela lidersku poziciju na tržištu

Aktivnim doprinosom svih zaposlenih nakon sprovođenja privatizacije ostvareni su vidni rezultati u poslovanju Fabrike šećera Senta, kaže u razgovoru sa Danas generalni direktor ove kompanije Ljubiša Radenković. On ističe da je fabrika više puta dobijala priznanja za visok kvalitet svojih proizvoda, a sertifikovana je u skladu sa zahtevima standarda ISO 22000.

- Iz tog razloga su nam otvorena vrata svih tržišta - kaže Radenković.

● **Kada je Fabrika šećera Senta privatizovana i jesu li ispunjena poslovna očekivanja posle promene vlasnika?**

– AD Fabrika šećera TE-TO je prva šećerana u Srbiji koja je privatizovana, i to se desilo avgusta 2002. godine. Fabriku je privatizovala italijanska kompanija SFIR iz Čezene. Zanimljivo je da se to odigralo bez uticaja državnih organa, a u potpunosti saglasno sa važećim zakonima i drugim relevantnim pravnim aktima. Nakon potpisivanja dokumenta o dokapitalizaciji, što je još jedna specifičnost u pristupu postupka privatizacije, nastupio je period korenitih promena u poslovanju preduzeća. Zajedničkim i usaglašenim delovanjem menadžmenta matične kompanije i menadžersko-ekspertskeg tima domaćinog preduzeća izvršena je potpuna reorganizacija, osavremenjavanje i osnaživanje proizvodnih kapaciteta.

Dnevni kapacitet prerade fabrike je povećan sa 4.500 tona na dan, na nivo od maksimalno 9.000 tona prerade repe na dan, godišnja proizvodnja šećera je sa 30.000 tona povećana na 90.000 tona. Zahvaljujući angažovanju naših stručnjaka prosečni pri-

nosti šećera po hektaru kod naših proizvođača šećerne repe povećani su sa pet tona šećera po hektaru na nivo od osam tona šećera, a digestija šećerne repe sa 14,5 odsto prevazišla je vrednost od 17 odsto. Broj zaposlenih u preduzeću je smanjen sa 500 na svega 190. Na tržište je lansiran novi, danas veoma prepoznatljiv, brend šećera Notadoleže koji obuhvata paletu od preko 10 proizvoda koji je zauzeo preko 50 odsto tržišta u maloprodaji i prisutan je u svim poznatim trgovačkim lancima. Navedeno pokazuje da Fabrika šećera zauzima danas lidersku poziciju u industriji šećera Srbije, što svakako motivise sve zaposlene i uliva zadovoljstvo ostvarenim rezultatima.

● Da li je svetska ekonomska kriza uticala na rad kompanije?

- Naravno, i pored ostvarenog napretka u brojnim aspektima poslovanja, preduzeće se suočava sa mnogim izazovima poslovanja u aktuelnoj privrednoj situaciji. Poseban udar na poslovanje predstavljaju posledice svetske ekonomske krize. Preduzeće kao što je šecera koja ima izrazito kampanjski tip proizvodnje i pri tom veoma visok nivo finansijskih potreba u tom periodu je veoma je zavisno od stabilnih i povoljnih kreditnih uslova. Nakon nastupanja krize veoma su poostrešni kriterijumi, a takođe i svi troškovi vezani za povlačenje bilo koje kreditne li-

nije. S druge strane, veoma je otežana naplata potraživanja i povećan rizik gubitaka usled bankrota pojedinih klijenata i istovremeno smanjena kupovna moć stanovništva što sve zajedno takođe otežava održavanje finansijske ravnoteže u poslovanju.

**Svi napor menadžmenta usmereni na povećanje
efikasnosti proizvodnje: Ljubiša Radenković**

● Kakve ekološke standarde primenjuje Fabrika šećera?

- U periodu od privatizovanja preduzeća tokom nekoliko godina uloženo je oko šest miliona evra na rešavanje problema iz domena zaštite životne sredine i to prevashodno vezano za izgradnju postrojenja za tretman otpadnih voda, kao i smanjenja potreba za zahvatanjem sveže

vode iz rečnog vodotoka. Zahvaljujući uložnim sredstvima ispunjeni su zahtevi svih važećih domaćih i evropskih normi u vezi sa ovom materijom. Takođe, u toku su aktivnosti na primeni svih novina iz nedavno usvojenog seta zakona vezanog za problematiku upravljanja otpadom, kao i pripreme za certifikaciju sistema ISO 14000.

● U koje države izvozite svoje proizvode?

- Iz ekonomskih razloga nam je najprimamljivije tržište EU, u prvom redu tržišta Italije, Mađarske, Austrije Nemačke, Grčke i drugih zemalja u bližem okruženju

● Kakva je budućnost industrije šećera?

- Može se reći da je budućnost domaće industrije šećera velika nepoznanica iz brojnih razloga. Pre svega samoj zemlji predstoje korenite ekonomske reforme u sklopu priprema za priključenje zemljama EU. S druge strane i sama industrija šećera je suočena sa izazovima konkurencije, borbom za sniženje troškova, poboljšanje kvaliteta i očuvanje svojih pozicija do ulaska u EU.

Sam trenutak eventualnog ulaska naše zemlje u EU može biti presudan, jer ako se do tog trenutka kao fabrika ne osposobimo da se na tržištu ravnopravno takmičimo sa proizvođačima iz razvijenih zemalja EU može se desiti da se suočimo sa nepremostivim problemima. Stoga su svi naponi menadžmenta usmereni na povećanje efikasnosti proizvodnog procesa, sniženje proizvodnih troškova i odgovaranje potrebama sve zahtjevnijih kupaca, što je osnovna ideja našeg marketinškog nastupa.

M. Mitrović

Život je premija.

“DDOR Novi Sad” a.d.o. je osiguravajuće društvo koje se poverenjem više od 900000 klijenata i iskustvom dužim od 60 godina izborilo za lidersku poziciju u našoj zemlji, s učešćem od oko 26 odsto tržišta i bruto obračunatom premijom osiguranja u 2008. godini od oko 140 miliona evra.

“DDOR Novi Sad” bavi se svim vrstama osiguranja.

Pored klasičnih osiguranja imovine, lica, useva i plodova, životinja, od odgovornosti iz delatnosti, transporta i kredita, motornih vozila, u njegovoj ponudi sve je više životnih osiguranja. Ako se ima u vidu visina sredstava koja se izdvajaju za finansiranje sprečavanja i suzbijanja rizika, kao i zavidne tehničke rezerve, kompanija je u samom vrhu osiguravajućih društava Srbije.

Na matičnom tržištu DDOR je osnovao i Društvo za upravljanje penzijskim fondom – Dobrovoljni penzijski fond “DDOR penzija plus”. To je posebno pravno lice koje klijentima u Srbiji treba da obezbedi visokokvalitetno penzijsko osiguranje.

Putem sopstvenog reosiguranja "DDOR Novi Sad" dodatno garantuje sigurnost svojim klijentima tako što velike rizike plasira kod najboljih stranih reosiguravača.

Od pre godinu dana DDOR je član grupe *Fondiarria Sai*, treće po učešću na osiguravajućem tržištu Italije i ključne na tamnošjem finansiskom tržištu. Ona na njemu učestvuje preko sopstvenih kompanija i strateških ulaganja u sektorima osiguranja, bankarstva, telekomunikacija, nekretnina, zdravstva i poljoprivrede. Osnovne delatnosti grupe na osiguravajućem tržištu Italije tiču se neživotnog osiguranja. Posebno je važno osiguranje od auto-odgovornosti, u okviru koga zauzima prvo mesto u toj zemlji, s tržišnim učešćem od 23%. Svoje proizvode i usluge *Fondiarria Sai* u Italiji plasira preko nacionalne mreže od oko 3.500 agencija i 1.500 finansiskih savetnika. Ukupna vrednost sredstava kojima upravlja veća je od 30 milijardi evra. U 2008. godini zaključena premija osiguranja bila je oko 12 milijardi evra.

Nakon pridruživanja toj grupi, stvoreni su preduslovi za dalje unapređenje rada i rezultata DDOR-a. Otvorene su brojne strateške mogućnosti jer se *Fondiarina Sai* ubrzano širi na region Jugoistočne Evrope.

Cilj DDOR-a predstavlja jačanje pozicije na tržištu osiguranja u Srbiji i, uz negovanje starih proizvoda, plasiranje čitave palete novih, potpuno prilagođenih klijentima i njihovim potrebama. Ali, najvažniji zadatak „DDOR-a Novi Sad“ jeste da blagovremena isplata šteta ostane ključni faktor prepoznavanja kompanije.

La vita è un premio.

“DDOR Novi Sad” “DDOR Novi Sad”

a.d.o. è una società presente nel mercato assicurativo da più di 60 anni; ad oggi serve circa 900.000 clienti con prodotti di protezione ed assistenza ed è tra i leader di mercato nel nostro Paese, con circa il 26 % di quota di mercato e premi lordi nel 2008 pari a circa 140 milioni di Euro.

“DDOR Novi Sad” na una gamma d'offerta in grado di soddisfare tutti i fabbisogni della clientela. Oltre ai classici prodotti di protezione delle famiglie, persone fisiche e dei beni tra i quali responsabilità civile, trasporto e finanziamenti, autoveicoli ed infortuni, nella sua offerta è sempre di più sviluppata la componente di risparmio legate all'assicurazione sulla vita. A tal proposito DDOR ha fondato anche una Società per la gestione di fondi pensione mirata ad assicurare ai nostri clienti un valido supporto per la Terza Età – il fondo pensionamento volontario “DDOR penzija plus”.

Per garantire l'equilibrio tecnico del portafoglio di rischio ed assicurare nel lungo periodo un valido e costante servizio ai clienti, "DDOR Novi Sad" limita i propri rischi di punta grazie alla collaborazione con i migliori riassicuratori esteri.

Da un anno, DDOF fa parte del gruppo *Fondiaria Sai*, terzo player del mercato assicurativo italiano con circa 11,6 miliardi di Euro di premi nel 2008 e leader nel settore Auto con una quota di mercato del 23%. Il portafoglio di business del Gruppo è molto diversificato con investimenti che spaziano dal settore assicurativo, bancario, telecomunicazioni, immobiliare, sanità e agricoltura. La *Fondiaria Sai* distribuisce i propri prodotti e servizi attraverso una rete di circa 3.500 agenzie e 1.500 consulenti finanziari nel mercato Italiano.

Dopo l'incorporazione nel Gruppo *Fondiaria Sai*, si sono avviate numerose iniziative per creare le condizioni che assicurino la stabilità economico patrimoniale di lungo periodo della DDOR facendo leva sugli attuali punti di forza della Compagnia che la annoverano tra i leader nell'attenzione e servizio alla clientela e nel tempestivo risarcimento dei danni.

Korisnički centar
Servizio clienti

Snagom krilatog lava.

DELTA GENERALI

Osiguranje

Za sve vrste osiguranja.

Delta Generali Osiguranje je članica Generali grupe, jednog od vodećih aktera u svetskoj osiguravajućoj i finansijskoj industriji. Nakon 178 godina postojanja, Generali grupa danas posluje na 5 kontinenata u više od 60 zemalja sveta.

U Srbiji danas posluje kao Delta Generali Osiguranje i pružamo sve vrste osiguranja: od složenih osiguranja industrije, do jednostavnih porodičnih polisa. Veliko iskustvo i tradicija Generali grupe, ujedinjeni sa snagom i lokalnim iskustvom domaćeg partnera, garancija su kvaliteta usluga koje pruža Delta Generali Osiguranje.

kontakt centar 0800 222 555 | www.deltagenerali.rs